

UN CENTRE PER A LA DESERTIFICACIÓ

Juan Sánchez*

EL PASSAT MES DE JULIOL CULMINAVA EL PROCÉS DE CREACIÓ DEL CENTRE D'INVESTIGACIONS SOBRE DESERTIFICACIÓ (CIDE), UN CENTRE MIXT —UNIVERSITAT DE VALÈNCIA, GENERALITAT I CSIC— SITUAT AL TERME MUNICIPAL D'ALBAL, EN UNES MAGNÍFIQUES INSTAL·LACIONS DE 7.000M². ALTRES FACTORS CONFLUEIXEN PERQUÈ EL CIDE COMENCE LA SEUA SINGLADURA AMB UNA IMMILLORABLE SITUACIÓ: LA CONCESSIÓ A VALÈNCIA DEL CENTRE EUROPEU TEMÀTIC DEL SÒL I L'ADJUDICACIÓ DEL PREMI JAUME I DE MEDI AMBIENT A L'ACTUAL DIRECTOR EN FUNCIONS DEL CIDE. EL SEU SOTSDIRECTOR ENS RESUMEIX EL PROCÉS DE GESTACIÓ DEL CENTRE.

El 1984 es va signar un protocol entre el Ministeri d'Educació i la Generalitat Valenciana per a desenvolupar estudis mediambientals sobre ecosistemes mediterranis. Fruit d'aquest, el setembre del 1985 es va crear, a petició del CSIC, una comissió per a trobar solucions a l'alarmant situació de degradació del medi físic a la Comunitat Valenciana. La seua funció era fer viable la creació d'un centre específic coordinat amb l'objectiu principal de realitzar investigacions per frenar la degradació dels agrosistemes mediterranis.

Aquesta iniciativa del CSIC es recolzava en la labor d'un grup d'investigació CSIC-Universitat; més concretament, de la Unitat de Fertilitat de Sòls i Nutrició Vegetal de l'Institut d'Agroquímica i Tecnologia d'Aliments i del Departament d'Edafologia-Geologia de la Facultat de Farmàcia. La tasca d'aquest grup es fonamentava en la realització conjunta, al començament dels 80, d'un projecte d'investigació finançat parcialment per la Diputació de València i anomenat "Els sòls de la província de València: la seua avaluació com a recurs natural". A més, també hi varen ajudar les tesines de llicenciatura i les tesis doctorals que els investigadors responsables coordinaren, sense oblidar d'altres publicacions i la participació en congressos sobre ciències de la terra.

El resultat d'això fou un informe, presentat el desembre del 1985, en el qual se seleccionaven una sèrie de temes importants per la seua repercussió ecològica i econòmica, tot destacant l'erosió hídrica, el funcionament dels ecosistemes mediterranis, la cartografia ambiental i la recuperació de zones forestals incendiades. Sobre això, cal dir que el grup d'investigació era pioner a Espanya en els estudis d'erosió i de cartografia integrada ambiental.

De 1986 a 1994, la col·laboració continua dins el projecte LUCDEME (Lluita contra la Desertificació al Mediterrani Espanyol), tot organitzant seminaris i trobades i dirigint publicacions de caràcter nacional i internacional, com també participant en projectes nacionals i de la Comunitat Europea.

La transcendència i l'extensió dels problemes de deser-

tificació foren reconeguts a la Cimera de la Terra (Rio de Janeiro, 1992). Com a conseqüència, l'Assemblea General de l'ONU va establir un Comitè Intergovernamental per a l'elaboració d'una Convenció Internacional per a Combatre la Desertificació als països afectats. Finalment, el 1994 i a París, es va aprovar un conveni que incloïa quatre annexos regionals, un dels quals s'encarregava específicament de la problemàtica als països mediterranis europeus. Els països que el van firmar es van comprometre a elaborar plans nacionals de lluita contra la desertificació, els quals havien de ser coordinats dins de cada context regional.

La naturalesa complexa dels processos de desertificació, tant en la seua projecció espacial com temporal, exigeixen un enfocament multidisciplinar que integre diverses especialitats. En conseqüència, el seu estudi científicotecnològic exigeix la participació d'equips amb experiència en disciplines que tradicionalment han desenvolupat la seua activitat de forma aïllada. Així, es reprèn la idea de crear un Centre mixt d'Investigacions sobre Desertificació (CIDE), tot incorporant als grups originals, els formats pel Grup de Teledetecció del Departament de Termodinàmica, el grup d'Hidrologia i Erosió en Vessants Mediterranis del Departament de Geografia de la Universitat de València i personal científic i tècnics adscrits a la Conselleria d'Agricultura i Medi Ambient de la Generalitat.

Els objectius científics del CIDE se centren en els aspectes prioritaris de la problemàtica de desertificació, que són: processos d'erosió i degradació del sòl a diferents escales, estudi del funcionalisme dels ecosistemes mediterranis, implicacions dels canvis climàtics, aspectes hidrològics (règim hídric del sòl i incidència de les sequeres), aspectes socioeconòmics derivats dels canvis d'ús del sòl, restauració de zones degradades i planificació de l'ús sostenible del territori, aplicació de noves tecnologies en l'avaluació, el seguiment i la lluita contra la desertificació.

*Sotsdirector en funcions del Centre d'Investigacions sobre Desertificació-CIDE